

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Eloquentia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

... in aqua... resbus glomerata a coisitur vinda. Quid. 6. Met.

PHILOSOPHICÆ SENTENTIÆ. ... in aliam ... Metaph. c. 3. Tit. 4.

... in quod cetera corpora ... Metaph. c. 4. T. 25.

SIMILITUDO. ... in quibus ... Metaph. c. 2. T. 19.

Eloquentia.

DEFINITIO ET ETYMOLOG. ... a loquorq; descenditur. ... Metaph. c. 2. T. 19.

BIBLICI LOCI. ... Exod. 4. 10. Dei donum & opus est. ... Patrum Sententiæ.

modo loquendi magnificavit. Vnde dici potest, quidam, Tullii linguam omnes mirantur, pectus non æquæ.

Ille bene loquendi facultatem percipit, qui sinum cordis per recte vivendi studia extendit, nec loquentem conscientia præcipit, quum vita linguam antecedit.

De Orpheo Virgil. Georgic. 4. At cantu commota Erebi de sedibus imis.

Alter a turbatum plebico moderata profandum Et tenuit Phocæ: Et in omni Proteia forma.

Orpheus eloquentia mores hominum agrestes formavit. Virgil. Threicius quondam ruites fide creditur canora.

Quæstio

Eloquentia

Qua fluit & aues saxaq; traxerat,
Ar: quis praeberat fluminibus moras,
Ad cuius fontem confisterant ferae,
Mille non saltem vocibus inferos,
Et surdus resonat clarus in locis.

Quid. de Trist.
Discitur, innocuae ut agas facundia celsas,
Protegit, hac fontes, immeritoq; premis,
Euripid. in Hecuba.

Τὴν δὲν δὴ τὴν ἰσθμὸν ἡδὲ καὶ καθ' ἑαυτὴν
Μοῦσος ἴδεν ὅτι καὶ πᾶσι, καὶ μὴ τοῖσι μόνον,
Παῖδ' ἔδιδε τὴν ἰσθμὸν ἀπὸ τοῦ ἑσπέρου ἕως
Οὐδ' ἔτι τὴν ἰσθμὸν ἔτι τὴν ὄψιν ἀπὸ τοῦ
Μοῦσος δὲ δὴ τὴν ἰσθμὸν ἡδὲ καὶ καθ' ἑαυτὴν
Παῖδ' ἔδιδε τὴν ἰσθμὸν ἀπὸ τοῦ ἑσπέρου ἕως

Hoc in Hecuba.
Quid disciplinam dignum ve est in ceteris
Sudamus atque singulas inquirimus?
Ac non magis suadelaam, qua mortibus
Regina sola est, ex amissum exequitur,
Datisq; pretium discitur: quo que velit
Ea quis que per sua dera possit & assequi.

Homertus.
Ἦοὶ δ' ἐν τῷ ποταμῷ ἰσθμῷ δὲ καὶ ἑσπέρου ἕως
Id est:
Mente vales, in illa est facundia gratia dicti.

Quid. de Ponto. lib. 3. eleg. 4.
Non opus est magnis placido lectore poesis:
Quemlibet insitum, difficilemq; tenent.

Quid. Tristium lib. 3. eleg.
Atq; vixit semper laurus, nec fronde caduca
Carpitur, aeternum sic habet illa decus.

Lucian. in Tyrone.
Nocitura togae nocitura per unum
Militia, & torrens dicendi copia multis,
Et sua mortifera est facundia.

Idem.
Eloquium, ac famam Demosthenis aut Ciceronii
Incipit optare, & totis quinque tribus optat.
Quisquis adhuc vivo partem colit esse Mineram,
Quem sequitur cuius angustia v. crumla. capsa
Eloquio sed vixit que perit orator: Virumque
Largus, & exundans locho dedit ingenij fons.
Ingenuo manus est, & certate casa nec vagantem
Sanguine caussidici maderunt rostra possilli.

Virg. in En.
Sic ait, & dicto citius rimida aquora placat,
Collecta q; fugat nubes, Solemq; radicit,
Ac Solus magno in populo cum saepe coorta est
Reditio, sanisq; animis ignobile vulgus:

Lucan. in Phisone.
Iudici affectum, possessosq; pectora ducis
Victor, sponte sua sequitur quocumque Vocasti.
Flet, fletu iubes: gaudet gaudere coactus:
Et te dante caput iudex, quam non habet iram.

Sic auriga solet feruentia Ibesalus ora
Mobilibus frenis in aperto steterit campo,
Quis modo non solum rapido permittit habenas
Quadrupedi: sed calce citat, modo torquet in auram
Flexibiles vinctus, & nunc cervice rotata
Incipit effusus in gyrum carpere cursus:
Quis non attonitus iudex inarescit ora?
Quis regit ipse suam, nisi per tua postera mentem?

Nam tu sine libet pariter cum grandine nimbo,
Densaq; vibrata iaculari fulmina lingua,
Sed iuuat adstrictas in nodum cogere voces,
Et dare subtrili vincta verba carenis,
Vim Laertiade, breuis atem vincit Atrida,
Dulcia seu manis liquidatq; fluentia cursu
Verba, nec inclusa sed aperto pingere florae:
Incluta Nestora, cedit tibi gratia melius.

Lucan. 7.
Romani maximus auctor
Tullus, eloquij, cuius sub turis togaeq;
Pacificus, sanas tremuit Cassinina securae,
Addidit inualida robur facundia caussa.

Lucanus ad Phisone.
Quin age matorum iuuenis facunde tuorum
Scande super titulos, & auita laudis honores:
Armorumq; decus praecede forensibus actis.

Sic est in magno iam nunc Cicerone Soter
Laurea facundis cesserunt arma togatae.

Quid. 3. Met.
Quippe manus fortes, nec sunt tibi Martis
Consilij cessere mors tibi dextera bello
Pulsi, ingentum est quod eger moderantem
Tu vixit, sine mente geris, mihi cura futuri
Te pugnare potes, pugnandi tempora metum
Eugit Atrides, tu tantum corpore praedat,
Nos animo, quantaq; ratem qui temperat
Remigis officium, quanto dux militis imperat,
Tantum ego te supero: nec non in corpore opto
Paetora sunt postora manibus, Vigor animi in

Idem.
Mora manus procerum, & quid facundia
Tunc parvus, fortisq; vixit tulle arma dextera.

Val. Flaccus.
Sed re non animis, nec solis viribus aequam
Credere: saepe acri postor praudentia dextra.

Veritius.
Nil tam difficile est quod non persuadent
Efficit, docti lingua disertis senis,
Ancipiti eloquium longe penetrantibus, esse
Hoc rabiem notam sedat, & arma notat.

Theocr. in Daphne Carmen Timothei.
Τὸν πρῶτον δὲ ἰσθμῷ τῶν ἀρξάντων ἀπὸ τοῦ
Ἠδὲ τὸν ἰσθμῷ τῶν ἀρξάντων ἀπὸ τοῦ
Διὸς ἐστὶν ἰσθμῷ τῶν ἀρξάντων ἀπὸ τοῦ
Cunctos anteibat latissimus ille suavis
Orator, cuius non cedunt scripta cicadae,
Qua super arboribus resident, luctu in aera.

PHILOSOPHIC & LUCANUS

Vitiolum est in te secura delicatum inferre ferentem
Rhet.

Me quidem diu cogitantem ratio ipsa in hanc positam
tentiam ducit, vt exitimem sapientiam sine eloquio
prodesse ciuitatibus: eloquentiam vero sine sapientia
esse, plurimumque nocuisse, prodesse nunquam.

Qui vero ita se fecerat eloquentia; non vt copiosius
patriz, sed vt pro his pugnare possit: is mihi videtur
rationibus vtilissimus atque amicissimus. Ibid.

Nam quid tam inhumanum, sicut eloquentiam ad
minum datam, ad bonorum perniciem conuertere debet
Eloquentia est idoneorum verborum & sententiarum
nunciatio nem accommodatio: continens vocis vti
derationem cum venustate. Ibid.

Pacis est comes, & otique sociata, & iam bene constituta
velut alumina quaedam eloquentia. Idem de Cicerone.

Nihil est tam inhumanum, quam eloquentiam ad
minum & ad confurationem datam, ad bonorum
perniciem conuertere. lib. 2. de Offic.

Moris est eloquentibus viris ingeniorum facultatem
rum probare difficultatibus, & illic solum paratum
dam fecundi pectoris fluuium manare: vbi inter
mentum, velut atrida celisus mater gleba iugant. Sicut
dus similibus exemplis, modicum in doctitate
tempestate cognoscitur, quorum famam praecedentium
tollunt: quae profecto nigrescit, nisi vbi probetur
magis Orator, si negotium aggreddatur angustum
plaustrilibus manifestat ingenium. Sid. in epist.

Cicero noster, a quo Romana eloquentia exornata
ordinarius fuit, vir egregius & vita & scientia: & quod
eloquentia: disputaque expedite magis quam concinne
dicere facilitatem esse illam, non celestem: hoc
piente exigo, vt oratio eius sine impedimento excedat
gis quam profuit. Sen. in epist.

Doctrina & eloquentia ornamenta, sicut dicit Valerius
nunciatio nem apta, & conuenienti corporis gultu
qui se instruit, tribus modis homines aggreddunt,
trando, oculos demulcendos, & animos inuadendos.

Eloquentia neque adhuc se vili se indoluit, vt
satis felix est, qui in aliquam eius partem receperit
Magna debet esse eloquentia, quae in vitis placet
fauor hominum ostendat, fauor alit. Seneca in libro
sua.

Quis medicus zgotos in transitu curat, nec vitam
lupratem habet, talis verborum ruentium strepitum
dum proclitue currentium, non vbi vilium est, gratiam
incitatio corporis pondere serpit, ac longius quam
tur. Sic ista dicendi celeritas in sua potestate est: non
ra Philosophiae, quae ponere debet verba, non pro
tentum procedere, perennis vnda fit, non totum.

no neher, & astimet, & prebeat estimandum: proferatur
in profuit. Idem lib. 10. Rheth.

centi eadem quomodo optime possit dicere, Seneca re-
censu dixeris, nisi quod bene scieris. Idem.

colata, sed assiduitatem legendi, dominum vocat: orato-
rium esse, quod plurima paucis diceret. Idem.

Idem ab uno loco egreditur, sed ipsius forme eiusque in-
differenter secundum diuersitatem formalium ipsius.

quomodo enim, qui egreditur leniter vel suauiter ac vultu
serenitate, & in se ipsum, qui egreditur cum ira & tristi-
tate, longam exitur. Idem.

Idem vero quicquam prestantissimus est, quam posse dicendo te-
re, quod mentes allicere, voluntates impellere quo-
modo autem velit deducere. Hæc vna res in omni libero po-
tente in pacatis, tranquillisque ciuitatibus præcipue
dominat. Temperque dominata est: Quid enim est aut tam
liberum, quam ex infinita multitudine hominum existeret vni,
quod omnibus natura sit datum, vel solus, vel cum paucis
solum? Aut tam iucundum cogitatu, atque auditu, quam sa-
tis contentis, gaubusque, verbis, ornata oratio & perpoli-
tata, tam pensata, tamque magnificenti, quam populi motus, iu-
dicio, & senatus, fenatus grauitatem, vnus oratione conuertit?

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

lucrum accingitur. Qui imaginem ipsam eloquentiæ diuina qua-
dam mente conceperit, qui que illam (vt ait Sophocles non igno-
bilis Tragicus) reginam rerum orationem ante oculos non igno-
bitumque non ex stipe aduocationum, sed ex animo suo, & contem-
platione, ac scientia petet, perpetuum illum, nec fortune subiectum
facile persuadet sibi, vt tempora quæ spectaculis, campo, tesseris,
ociosis denique sermonibus ne dicam somno & conuiuiorum mo-
ra conterunt: Geometra potius ac mulico impendat, quanto plus
delectationis habiturus, quam ex illis inereditis voluptatibus? De-
dit enim hoc prouidentia hominibus munus, vt honesta magis iu-
uarent. Fab. lib. 2. c. 1.

De eloquentia defectu. DIAL. CII.
Francisci Petrarchi.
D O L.

Eloquium deest. R. Altero querendi odii instrumento cares. Na-
tura beneficium agnosce, quæ vt magnum tibi in accipites reos, sic
in te non parum fortunæ ius eripuit: multi propter eloquentiam
periere, si hinc dubitas vt utique eloqui principes interroga. Non
minorum od hanc causam pallium perentium plena sunt omnia.
In quibus idem ipse periculo qui excellentia est propior, ac notior
fama. Sunt quibus obcurum nomen propugnatum est salutis.
Finge autem abesse periculum, disertis nunquam abest labor. Ni-
hil est in rebus tam inane, pro quo tanti labores tantaque vigilæ
vltro suscipiantur, flatus volatilis sic exercet animum solida quasi
virtus in verbis sit. D. Eloquentiæ nihil est mihi. R. Fortasse mul-
tum securitatis, quod non esset si eloquentiæ multum esset, multo-
rum quoque in quibus & tuta forsitan vt vita, sic & tuorum fama e-
rit. D. Nihil est eloquentiæ. R. Cura vt sapientia sit aliquid, vt in-
nocentia, vt virtutis. Illa enim paucorum, hæc sunt omnium. Non te
in insignis poetarum, non te maior oratorum raritas trahat. Imò
vero vide vt subitò dictum mutem, si te raritas allicet, hoc age, hæc
ad illam iter via. Indignum quidem vt nihil melius, sic nil rarius
virtute. Eloquentia ipsa, quam paucorum dixi, multo est crebrior
quam virtus, adeo quod omnes possunt, omnes negligunt. Quod
pauci possunt, omnes appetunt, omnes experiuntur. D. Verborum
inops sum. R. Rebus intende animum. In verbis enim flatus & la-
bor, & eloquium, in rebus quies, virtus ac felicitas. D. Loqui nescio.
R. Multi quæ minus sciunt, magis agere gestiunt. Equitandi in-
scium equo impone, vix illum inde diuulseris, te loquendi ignarum
saltem pudor ac tacendum cogat, & si loqui nescis quod alii audi-
ant, disce loquentes alios audire. Non est minus artificium tacere,
quam loqui, cum sit rarius, atque facilius. D. Non possum exprime-
re quod in corde est. R. Si intellectu polles, magnisque & alis, quæ
in animo sunt sensibus iucunda vox, & volubilis lingua non suppet-
tit, quiesce. Noli quod infeliciter succedit retinere. Quid ergo
bos tuo non tantum æquum imiter, sed lætè vtere. Alienum lingue
alio, neu linguam, stilamque superuacuo atteras. Sine inquam lo-
qui alios, tu intellige, cum secretior, cum maior ex ingenio volu-
ptas, quæ ex eloquio percipitur, magisque continua, & plus quies-
tis, & inuidiæ minus habens. D. Coram multis loqui pudor impe-
dit. R. Magnis hoc visis accidisse notum est, frontis imbecillitate
non vitio lingue, vel ingenii, quod si cum multis refugis, ac cum
paucis, ac cum vno loquere, vt clariore farear conciones, dulciore
eloquia non negabis, sine id ipsum potes, ad te redi, tecum loqui eris
quod iam supra monui, tum que domestica colloquorem exci-
ta. Semper ille quidem prælo est, non insidiatur, non iridet, non
inuidet, non fastidit, non exactam atque laboriosam querit elo-
quentiam, consabulationibus gaudet, familiaribus interruptisque
sermoneculis, quæ & multa sepe loquenti silentio acquiescit. Disce
tu illo teste contentus esse, qui non qualiter, sed quid dicas seu po-
tius dicere velis attendit. Disce tibi theatrum honestissimum me-
dio pectoris extruere. Disce non hominum, sed veritatis applausum
optare, & aliquando sine strepitu gaudere, contentatque modestia
quam perfecta nonnunquam extinguit eloquentia. Disce denique
non ad pompam loqui, quo vix maius malum vita hominum ha-
bet. D. Blæti oris sum. R. Fles ne aliquid tibi commune cum Moysè
tali viro, & tam Dei amico? Atqui seu antiqua reperis, seu moderna
circumspicis, vt multi occurrunt blæti viri optimi, multique diser-
tissimi celerari, si perari quibus virtumque contigerit: singularis
eloquentia, & excellens virtus.

De Eloquentia. DIAL. III.
G A V.

At præclarum est eloquium. R. Magnum fatcor instrumentum
gloriæ, sed anceps, cuius bide gemina. Et hoc quoque qualiter vt scias
refert plurimum. G. Eloquiū torrens est, & rapidū. R. Haud incepte
quidam stulti, atque improbi eloquentiæ furiosi gladio æquiparant,
vt vnusque enim publice meritis esse expedit. G. Eloquium clarum est.
R. Clarū aliquid varie dicitur. Clarus sol, Clarū incendiū. G. Præful-
gidū eloquiū est. R. Et lugubres comete, & infestū gladiū & hostiles
gleæ fulgēt, vt fulgor eloquentiæ gloriosus sit, sanctitate & sapientia
temperetur, G. Copia eloquiū ingens est. R. Si quidem iuncta mode-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul-
turæ deducere, aut iam constitutus ciuitatis, leges, iudi-
cia, & decore? Aut ne plura, quæ sunt penne innumerabilia,
comprehendam breui: Sic enim statuo: perfecti orato-
ris, & sapientia, non solum ipsius dignitatem, sed &
quod in plurimum, & vniuersi Reipublicæ salutem maxime
quæ. Quomodo pergit, ut faceret adolefcentes, atque in id
quod est, incumbit, ut & vobis honori, & amicis utili-
tati, & in quod esse possit. Cicero libro primo de Ora-

Idem in quoque? Quid autem tam necessarium, quam
quod in quibus vel rectus ipse esse possit, vel prædica-
tione, vel viciis lacellus? Age vero ne semper forin-
tibus, cultusque medietis, quid esse potest in ocio, aut
quod, aut magis proprium humanitati, quam sermo facetus,
in re rudis? Hoc enim vno præstantius vel maxime feris
quod in quoque inter nos, & quod exprimeret dicendo sensa pos-
sit. Quomodo quis hoc iure miseretur, summeque, in eo elabo-
ratur, ut quo vno homines belhis maxime præ-
stantissimus ipsi antecellat? Vt vero iam ad illa summa
quæ, quæ nra alia ponit, aut dispersos homines vnium in lo-
quente, aut a fera, a gregeque vita ad hunc humanum cul

stia magnum aliquid supraque communem hominum mensuram non inficit. A loqui mutum esse præstabat. G. Eloquentia satis est. R. Satis eloquentia, parum sapientia fuisse in homine illo sceleratissimo apud Crispum legis, neque is quidem gloria eloquentia quæ fuit viliam, quamquam altiore iudicio non eloquentia, sed loquacitas illa fuit. Verus enim orator, hoc est eloquentia magister nisi vir bonus esse non potest. Quod si bonus & sapiens putabas ad oratorias laudes perfectumque munus eloquentia, hunc verborum impetum, qui sæpe procacibus, atque inuercundis vberior est, siue hanc ipsam etiam dicendi peritiam satis esse, fallebaris: linguæ volubilitas, atque verborum copia, & ars etiam quadam sceleratis piisque communia esse possunt. Id quod quæris bonorum est, non omnium quidem, sed paucissimorum, ita ut mali omnes huius laudis extores sint, ad quam scilicet, animi bona, quibus carent, virtus & sapientia requirantur. Quod si sic esse non intelligas dicam. Sed memineris duarum, de quibus loquor rerum, diffinitiones in mentem redeant, quarum altera Catonis, Ciceronis est altera. Ille ait. Orator est vir bonus dicendi peritus. Ille autem. Nihil est, inquit, aliud eloquentia, nisi copiose loquens sapientia. Ex his vides ad oratoris atque eloquentia essentiam, & bonitatem & sapientiam exigi, nec tamen sufficere, nisi & peritia adde & copia: Ita ut primæ illæ duæ virum bonum sapientemque duntaxat, hæc autem solæ nec bonum, nec sapientem, nec eloquentem quidem efficiant, sed loquentem. Omnes verò coniunctæ perficiant oratorem eiusque artificium, quod perfectior rariis atque altius est, quam putent qui in multiloquio situm sperant. Tu ergo si oratoris nomen, & eloquentia veram laudem quæris, virtuti & sapientia primum stude. G. Eloquentia plena atque perfecta est. R. Pleno atque perfecto nihil deest, deest autem multum si præmissa defuerint. Ante igitur quam de vniuerso pronunties, hoc vnum tacitus tecum volue. G. Eloquentia summa est. R. Supra summum nihil est, his ergo cessantibus iam summa non erit, sed eadum quiddam & informe, cui fundamentum fastidiumque detraxeris. G. Eloquentia dulcis & ornata est. R. Dulcedo & ornatus iste nescio quid blandum seu dolosum, non virile nec sincerum præfert, sed non pluri est apud rectos iudices suavis & compta viri fallacis oratio, quam vel meretricis fucus, vel militum virus, vel phrenetici robur, vel auari aurum, quicquid est quamuis appareat, ac mulceat si principum essentiale defuerit, nihil genitus aut nihilo proximum videri debet. G. Eloquentia fiducia magna est. R. Magna sæpe fiducia magnis periculis viam fecit, ut animum attollat atque adiuuet, frenum accipiat, sese non t, quod animus illud examinet, absit insolentia pariter & contemptus. Sin progressa liberis vitium obliuisci ceperit, iam non fiducia sed temeritas & audacia est, quod nihil est à sapiente remotius, hæc in rebus omnibus agendis ut aspectu pretiosior, sic effectus periculosior ignauia est. Illa enim, domi pigros & inglorios tenet, hæc impellit ardentis, & quos æstimabatur promittitur præcipit: hæc sæpe belliciosissimos viros ostendit imbelles, cautissimos probauit incautos, utque ad te redeam qui disertissimi videbantur, infantissimos patefecit. Eloquentia ingens est. R. Ut sit historico fides, inter vitia infirmitate eloquentiam habitasse, verique locum teneat autoritas, neque dubium sit, quod eloquentia præceptis Rhetoricis scribit, eloquentiam sine sapientia esse non posse, quæ velique superioribus aduersatur ista tamen quolibet modo sumpta eloquentia, certe quo maior eo damnosior funestiorque, si sola est. G. Eloquentia singularis est. R. Hæc est quæ singularis viros & Gregorum & nostros in perniciem traxit, quod ita esse Demosthenes & Cicero & Antonius non negabunt. G. Eloquentia plausibilis est. R. Si innocenter absque instantia vtare. Vix vilare citius multitudinis amorem tibi concilies, & gloriam quæras, si quo nisi merz virtutis artificio, quæri potest. Sin arroganter atque improbe, per facile tibi discrimen & multorum odia tibi conuaueris. Sapientis dictum est cuiusdam, mors & vita in manu linguæ. Non vnus verò tantum hominis, sed multorum. Quorundam linguæ rotas euertere Respublicas, euertereque. Pessimum nocentissimumque hominis malis membrum, lingua est. Nil hac mollius, nil durius. G. Eloquentia sonora est. R. Et sonorum fulmen est. G. Eloquentia florida est. R. Et floridum Aconitum. Denique versa vt libet & reuerfa, & gloriæ habes viam arduam, & inuidia personam valde.

§ APOPHTHEGMATA.

Demosthenes, immodicum eloquentia studium obiectibus, ita respondit: Eloquentia studium declarare hominem populari: contra negligere studium eloquentia: esse eorum qui dominari populo quærent, vt qui hoc agerent, non vt persuaderent dicendo, sed vt cogere. *Plut. in Demosth.*

Idem, Alcibiades & Philocrates Atheniensium legati, cum Philippo Macedonis eloquentiam plurimum laudassent, Demosthenes ait: Si eloquens est Philippus, habet hoc cum multis sopheris commune. Senlit vir prudentissimus, regis virtutes nequaquam in eloquentia positas esse. *Plut. in vita Demosth.*

Aeschines, Quam Rhodi exul recitaret orationem suam aduersus Demosthenem, Rhodii demirati sunt, quod tali oratione fuisset damnatus ab Atheniensibus. At delincretis, inquit, admirari, si au-

ditis quæ ad hæc respondit Demosthenes, & amantissimè reiciens in violentiam eloquentia Demosthenem. *Plut. in Demosth. lib. 4. c. 31.*

Iphicrates, in causa obrutus eloquentia patroni, quærem defendebat: Aduersariorum, inquit, melior est habitus fabula melior. Vt fabula nonnunquam exploditur vitio, ita sæpe melior causa vincitur à peiore, patroni infamia. *Erasm. lib. 3. apoph.*

Thucydides ab Archidamo Lacedæmoniorum regis, vt esset in palæstra superior, ipse an Pericles: Pericles, qui ego hominem pugnando deieci, ille se negat esse victum & spectatores à sua sententia deiecit. Iam enim Pericles esse superiorem, sed Periclem eloquentia vincere, & vellet agere multitudinem. Nam Thucydides vir præcipue administranda republ. aduersatus est Pericli. Eam orationem Archidamus palæstram appellauit. *Erasm. 6. apoph.*

M. Antonius, cui vel primas eloquentia parum tribuitur, vt natura peracutus & prudens: Disertus dicebat, sed tos, eloquentem omnino neminem. Infidebat videlicet specie eloquentia, quam cernebat animo, sed non videbat. *Cicero in Oratore ad Brutum.*

§ SIMILITUDINES.

Philonius Iudeus. Sicut medicorum quidam generosum, semet vitiorum, morborum, languorumque, & rerum rationem veram & verisimilem possunt reddere: ita eloquentia vehementer faciendi, signorum & caulorum, remotionem, quibus ars constat, interpretes optimi, in tractandis corporibus suat ignauissimi, ne minimum quidem morbum libere donec: ita qui se exercent in operibus sapientia, vt verba negligunt, qui verò dicendi artes callent, in disciplina sciplinam habent reconditam, in lib. *Quod deterius est, vt ror.*

D. Augustini. Iam ergo abs te didiceram, necesse est aliquid verum dici, quia eloquenter dicitur: nec colitur, nisi compositè sonant signa laboriorum. Rursum nec eloquentia impolitè enuntiatur: nec ideo fallum, quia splendens, sed perinde esse sapientiam & stultitiam, sicut videtur, si verbis autem ornatis & inornatis, sicut vultus, inornatis, vtrosque cibos posse ministrari. *libro 5. Confessio. c. 6. c. 6.*

*Sicut cuius pulchrum corpus, & deformis est animus, ita eloquentia, quam si deforme haberet & corpus: ita quoque ea quæ falsa sunt, dicunt, magis miserandi sunt, quam quæ forniciter dicuntur. Quid ergo non solum eloquentia, sed sapienter dicere, nisi verba in summo genere sufficit, sperato splendens, in grandi vehementia, vt tam tunc audire oporteat, adhibere? *libro 4. capite 3. de habitibus. c. 11.**

Plutarchi, Vt non satis est clausus, neque frenum, nisi moderetur: ita non sufficit eloquentia ad moderandum, nisi accesserit sermone moderatrix oratio. *in Marcellis. c. 11.*

Seneca, Philosopher etiam formosus sit. *libro 1. c. 11.*

Pliny damnatur bombicina velis seu multum, quod cæcus non tegat corpus, cum in hunc vilius sit repperit, vt danda faciundia, quæ rem non explicat, sed in uolubili, vt peritus sit homini sermo. *lib. 11. c. 22.*

Vt aqua laus est, si nihil sapiat (cum vitiosum sit) aut succus. Ita à cæteris quidem requiritur eloquentia, si logos hoc ipso laudatur, quod infans est, & à multis in libris.

Vt non est optima imago, quæ materia tollatur, aut artem pictoris, sed quæ rem proximè repræsentat: ita eloquentia, quæ non ostendat ingenium dicentis, sed modè ostendit, in similib.

Pliny, Vt buxus semper quidem virget, sed aliquando xia, & semen habet omnibus inuiliu animantibus, præter orationis gratiam, nihil adferunt non fuggibile. *cap. 17.*

*Tibullus cum habeat radicem ac folia dulcia, tamen nullum animal attingit: ita quorundam oratio blandum composita, sententiarum nullus fructus. *libro 1. c. 44.**

Vt fabula nonnunquam exploditur vino bullit, melior causa à peiore patroni infamia, stultitiae. *libro 1. c. 10.*

Thyrisi, Qui manifesta vitia nituntur excipere, tione, similes sunt pueris, qui exerto tergo putant, vt to capite. *in apoph. 13.*

Rhetor non semper persuadet, nec medicus semper Topia. *Quantum in bello potest ferrum, tantum in Rhetorica quentia. Demetri. apud Diog. lib. 5.*

stat. quod linguam habeat latiore[m] carnosiore[m]que, & humane propemodum simile[m] *idem lib. 23. pag. 214. F.*

Sua[m] eloquentiam per hieroglyphicam *Ap[osto]l[us]* significari sunt nonnulli quiasserunt, *idem lib. 26. pag. 241. A.*

Hercule[m] Galli lingua gentis vernacula Ogygium vocant. Porro Deum ipsum noua quadam atq; inuitata figura depingunt: Senex apud illos est, ad extremum vsque occipitium recaluis, reliquis capillis, si quid sunt, canis: cute rugosa, & in aterritum exusta colore, cuiusmodi sunt nauæ isti senes, Charontem potius, aut Iapetum quempiam ex iis, qui apud inferos versantur, diceret: in summa quidvis potius quam Hercule[m] esse coniceret ex imagine: Atque tali specie cum sit, tamen Herculis ornatum gerit, vt quitum leonis exuium indutus sit, tum clauam dextra teneat, tum pharetram humeris aptatam portet, tum arcum læua præterdat: denique modis omnibus Hercules est: Hæc equidem arbitrâ in Græcancorum Deorum contumeliam perperam facere Gallos, cum cum eiusmodi fingerent effigie, quo nimirum illum talibus picturis viderentur: quod olim in regionem ipsorum incurfasset, prædas agens id temporis, cum Geryonis armenta vestigans occidentalium gentium plerasq; regiones peruasaret. At nondum etiam dixi id, quod erat in imagine maxime nouum atque mirandum: siquidem Hercules ille senex, ingentem admodum hominum multitudinem trahit, omnibus ab aure reuinctis: Porro, vincula, catenulas tenues aut electroque confectæ, pulcherrimis istis monilibus affimiles, atque cum vinculis vsque adeo fragilibus ducantur, tamen neque de rugiendo cogitant, cum alioquin commode possint, neque profus obstituntur, aut pedibus aduersus trahentem obtrudunt, sese resupinantes: verum alacres, ac læti sequuntur ducentem, admirantes, viro festinantes omnes, & laxatis vinculis etiam anteuertere studentes, perinde quasi grauitur laturo, si soluerentur vinculis. Nec illud quidem pigebit referre, quod mihi videbatur omnium absurdissimum: Etenim quum non inueniret pictor, vnde catenularum summas ansas neceret, videlicet dextera iam clauam, læua arcum tenente, summam Dei linguam perterebrant: atque ex hæc religatis catenulis eos trahi fecit: ipse nimirum ad eos, qui ducebantur, vultum ac oculos conuertebat, ardens. Hæc ego quum diutius adfistens, essem contemplantis admirans, hæsitans; indignans Gallus quispiam, qui propius adibat, nostratum literarum non indoctus, id quod pictura innuebat declarauit, quum Græcanciam linguam absolute sonaret. Philosophus opinor, ex eo genere philosophorum, quod apud illos est fertur: Ego tibi hospes, inquit, pictura illius ænigmata explicabo, nam videris vehementer ad eam attonitus, ac stupefactus. Orationem nos Galli nequaquam arbitramur esse Mercurii, quem admodum vos Græci: verum Herculi illam tribuimus, propterea quod hic Mercurio longe robustior extiterit. Quod senex fingitur, nihil mirere: siquidem vna facultas dicendi vel facundia conuenit in senectâ demum absolutum vigorem ostendere: si modo verum nostri dicunt Poetæ:

*Obduci inueniunt densa caligine peccus:
Contra senectam posse quiddam dicere
Rudi inuenta melius ac præclarior.*

Hinc videlicet apud vos & Nestoris lingua mellis profusis, & Traianorum concinatoris lirisam educunt vocem, videlicet floridam: Nam liris, si satis commemini, flores apellantur. Proinde quod ab auribus vinctos ad linguam trahit senex hic Hercules, qui non aliud quam ipse est sermo, nec id quidem debes admirari, qui quidem non ignoras linguæ cum auribus esse cognationem: Neque vero ad contumeliam illius illud pertinet, quod ea pertusa est: nam memini, inquit, & iambicos quosdam vericulos e comædiis apud vos discere.

Si quidem viri loquacibus extrema lingua perforata est omnibus,

Quin de eodem hanc habemus opinionem, vt quicquid egit, id oratione facundiaque confecisse putemus: vt pote virum sapientem persuadendo pleraq; sibi subegisse. Iam vela illius nimirum orationes sunt acutæ, missiles, citæ, atq; animum sauciantes: vnde pennigera dicta vos quoq; appellatis. *Erasmus & Budam in Annotationibus in Pandectis.*

Persuadere est bonum consilium dare, Græcis *ὑπὸ πείθει*. Inde Pitho dicta est Dea, dicendi præfes, quam Fennius Suadam, Quintilianus persuadendi Deam, suadelam Horatius, Cicero leporem vocat. Hæc & flexanima dicitur, quasi animum flectens, à Græcis *ὑποψυχῆ* quasi ductrix & oblatrix animæ: huius Deæ sanctissimum olim nomen apud Gallos fuit.

*Marcus Cethegus dicitur illos popularibus olim
Qui sum vinebant homines atq; auum agitant,
Flos delibutus populi.*

Probe vero: vt enim hominis decus ingenium, sic ingenii ipsius lumen est eloquentia, quæ virum excellentem præclare tamen illi homines florem populi dixerunt, suadæque medulla *ἄνθος*, quam vocant Græci, cuius effector est Orator. Hanc Suadam appellauit Ennius *ἄνθος*, in labris Perichis Eupolis festiuitate scribit.

Mercurius filius Iouis & Matæ, Deus eloquentiæ, nuntius duorum, tegitur galero, vt ostendatur aduersus inuidiæ fulmina, solem eloquentiam plurimum valere: licet significatur gratia, quam-

EXEMPLA BIBLICA.

Exempla: Aaron, *Exod. 4. v. 14.* Apollus, *Act. 18. v. 14.*

EXEMPLA PROFANA.

Nestor *Nestor* generis eloquentiæ laudibus celebrat. *rel. v. 91.*

Mercurius filius Iouis, propter eloquentiam Mercurii filius Iouis, *Mimo Argonau.*

Arboreus, non apud quosvis Græcorum cœpit: sed apud *Arboreus* Athenis.

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Primus *Primus* M. Corii, Cethegus, non secundo Panico eloquentia fuit cum P. Tuditano 14. anno.

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

Ennius, Hunc Florem delibutum populi, *Ennius in Bruto.*

Cicero, non solum litera nulla est, quæ quidem ornatior habet, & oratoris esse videtur *Cicero in Bruto.*

quis sibi apud auditores eloquentia cumulat: item vituacitas: ca-
nim quæve præclara facta ab interitu asserit, dicente poeta:

O sacer & magnus Saturni labor: omnia fero
Eripis & populo donas mort alibus asum.

Quid.

Tamq; opus exegi, quod nec Iovis ira nec ignis,
Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas.

Alata fert talaria: sermo enim velox est, & ob id à Homero alata
egrediuntur, & auribus auctantium excipiuntur. Virgam defert,
qua fingunt Mercurium animas ab orco vocare, aliis demittere,
quod nihil aliud significat, quam plurimos è mortis faucibus sub-
trahi, quo scarnifex expectet, mox ad supplicium rapturus, & si velit,
in mortem impellat rursus. Ita Cicero communi voce ob necatum
Clodium, Milonem eripuit eloquentiæ viribus: ita & Popilium Le-
natem, Cœlium & innumeros alios: Is eadem fandi maiestate Len-
tulum, Cethegum, Sextrilium, atque eius farinæ homines potentis-
simos mortitradidit. Est & eius virgæ natura, venus excitare, & tra-
hære nubila: quod indicat eloquentiam solum seditiones commo-
uere, & si eas cupiat sedare posse. Ita fecisse Curionem apud Armi-
nium in Cæsarem legimus: Ita & Cicero turgidum Cæsaris in Deio-
tarum pectus pacavit. Virga hæc somnos dat, ac admittit: Ita eloquē-
tia inertes sopitosque ad exercendum se admonet, quum præmia
opulentissima proponit, & decoris memores esse iubet, sopit nimiti
audaces & temerarios, quum non orare sit, sed potius latrare. Ser-
pens est implicitus virgæ, quod prudentia maxime oratorem de-
ceat. *Boccacius lib. 12. c. 26. Cic. de claris Oratoribus.*

EMBLEMATA.

Eloquentia fortitudinis præstantior.

Alciati Emblemata c. lxxx.

Arcum laeva tenet, rigida fert dextera clavam,
Contegit & Nemeæ corpora nuda leo.
Hercules hæc regitur facies? non convenit illud
Quod veteris, & senio tempora cana gerit.
Quid quod lingua illi lenibus traxit a catenis,
Quæ sissa facilis allicit aure viros?
An ne quod Alciden lingua non robore Galli
Præstantem populus turæ dedisse ferunt?
Cedunt arma rogas, & quamvis durissima corda
Eloquio pollens ad sua vota trahis.

FABULA.

De Arione.

De piscibus nihil tali quod meminim legi, nisi quod Delphi-
hes, nescio qua humano generi familiaritate conjunctos ferunt: vi-
de & Arionem quendam tergo huius piscis insidentem, per tumi-
dos fluctus maris evasisse, historica seu potius fabulosa narratio est.
Vectorem ipsum fidelibus cacantem faciunt, quò nauigationi fa-
cilior fides sit, mulcent è aures musica & nauigium subleuant. Vi-
sum est enim fabulam non admitti, nisi color mendaciò quære-
tur, gubernaculum, malus, vela, remi decerant, pro iis omnibus v-
nius musicæ suavitas subrogata est.

Videlocum de Facundia, ubi Adagia huc pertinentia
invenies.

Emptio.

DEFINITIO.

EMPTIO, Græce ἀγορά, a. u. s. h. & ἀγορεύω, emō dicitur. Hebr.
Miknah, à verbo Kanach, emit, acquiliuit, nactus est. Vnde em-
ptius adiectivum. Emptitiæ res dicuntur, quæ emptæ sunt: &
emptius miles, mercenarius.

LOCI BIBLICI.

Emere & vendere quomodo oporteat, *Gen. 23. v. 9. 13. & 15. v. 13. &*
33. v. 19. & 41. v. 57. & 42. v. 11. & c. Lev. 19. v. 13. 35. & 25. v. 14. 47. Deut.
15. v. 1. & 15. 13. 2. Sam. 24. 21. Prov. 11. v. 1. 25. & 16. v. 11. & 20. v. 10. 23.
Ecl. 17. v. 1. & 42. v. 25. Esa. 33. v. 18. Ier. 32. v. 6. Ezec. 45. 10. Mich. 6.
16. Matth. 7. 2. Luc. 14. 18. 1. Cor. 7. 30. 1. Thess. 4. 6.

EXEMPLA BIBLICA.

Emptionis exempla: Abraham emit seruos, *Gen. 17. v. 27.* Spe-
luncam duplicem, *23. 16.* Iacob partem agri, *33. 19.* Potiphar Iosephum
37. 36. Iacob & filii eius frumentum, *42. v. 1. 2.* Ioseph terram Aegypti
47. 20. David aream, *2. Sam. 24. 24.* Amri montem Samariæ, *1. Reg. 16.*
v. 23. 24. Negotiatores Regis, *2. Paral. 1. v. 16. 17.* Ieremias agrum,
Ierem. 32. 7. Principes Sacerdotum agrum Figuli, *Matth. 27. 7.* Ioseph
sindonem, *Marc. 15. 46.* Maria Magdalena, & c. Aromata, *16. Cor. 1. 2.*
Filius Dei Ecclesiam suam. *Act. 20. 28. 1. Cor. 6. 20. & 7. 23. d. Pet. 1. 19. 2.*
Pet. 2. 1.

EXEMPLA PROFANA.

Tariaci, mercaturam exercentes, abque omni
mania: apud quos, si quis domum emerit, sacra
Epicomæi fano, si vero prædium in vico quem
re coram magistratu solet, quod reuera iuste emat
agat, nec arte dolore vlit. Eodem modo & magis
dentem iurare iubet, quod sine malo dolo vendat.
no 42.

Themistocles prædium distrahens iussit pronun-
tium bonum illud habere. *Plac. in apoph.*

Cornelius alinam pecunia onustam in foro pro-
forum, eum fundum emisit. Vnde Cornelius gona-
mentum datum est. *Macrobius lib. 1. Sat. c. 6.*

Q. Mutius Scævola *Epit. Max. eloquentum* in
iuris peritorum eloquentissimus: cum aliquando pro
fundus, cuius emptor erat, semel indicaretur, iudicem
fer: dixit se plurius aestimare; addiditque centum milia
officio boni iuri non discedebat. *Rutil. in euss. v. 1.*

Hermes Philoſophus Aegyptius auditor Synter-
ſcipulus Proclis, sub Hadriano principe, necnon
doctrina præcipuus, si quid empturus, minus iudicatur
tur, ipse nihilominus iustum promebat: quæ
vitra appetebat. *Suid.*

Episcopus.

DEFINITIO: ET ETYMOLOGIA.

EPISCOPUS componitur ex iis quod significat
id est, specula: & ἐπίσκοπος, id est, quod est specu-
inspector interpretari de episcopato, quod
officium. Episcopus, locus ubi episcopus commo-
natura vide infra, ubi Prelatus.
Nehem. cap. 11. v. 22. Huzai filius Eani, Leviter
est inspector, visitator, præfatus, præpositus. *Dei*
yistituit, inuisendi curam suscepit, nominatur
Latino.

Episcopus, magistratus nomen fuit apud veteres
nos, vt docet Etymologicon trilingue Lugdun. anno
pag. 280. 281. Ab Ethnicis ad functiones sacras in
Episcopus illi, nomen Episcopi, quod est
vox apte deducta: ubi nempe Episcoporum mancipia
mis. Nam de grege filii Dei seruo agitur.

BIBLICI LOCI.

Christus Dei filius vnicus animum nostrum
scopus appellatur. *1. Pet. 2. 25.*

Ecclesiam veri pastores & inspectores Episcopi
20. 23. *Phil. 1. 7.*

Episcopus fides & verè Christianos deservit
2. *Th. 1. 7.*

SIMILITUDINES.

Chryſostomi: quemadmodum medicus quando
tur ad innum, statim de stomacho eius interroga-
ponere primum festinat: quia si stomachus sanus est,
validum est. Ita si sacerdotium integrum fuerit, con-
si autem corruptum fuerit, tota Ecclesia maculata est.
homil. 38.

Sicut cor sapientie locus est: Ita sacerdotis
pientie spiritalis. *In Matth. 21. homil. 38.*

Quemadmodum quum videris arborem palme
cidam intelligis: quia aliquam culpam habet, etiam
quum videris populum indisciplinatum & irregula-
bio cognosce, quia sacerdotium eius non est sanum.
hom. 38.

Quemadmodum qui principatum affectat, illi
intuentur longam patrum suorum senectutem: sic
cum viderint futurum, vt Episcopus ad longam
gnitatis suæ munere fungatur, quemadmodum
detur bare illum imperio satagunt: omnes in deum
fici cupientes, ac singuli honorem illum ad se detur
piscopus si rem recta ratione ac iudicio aggressus
tinus. Episcopo aduersantur, donec illum ecelestium
datos inuoluerint. Perinde esse videas, vt si quis
tas habet eadem nauis vna secum nauigantes, qui
tium nautis, tum vectoribus affidue horique langu-
Lib. 2. de Sacerdotis.

Quemadmodum in prælis videmus generoſum
lites alacriter manum cum hoste conferere: eodem
rat, fortiter occumbere: ita oportere puo animo
nisterii istius functionem se conferunt: videlicet vt
sum moueri iuxta parati sint. *Lib. 3. de Sacerdotis.*

Rex aliquis si cui ex subditis honorum hunc